

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
AGRONOMICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BRNO 2015

Kateřina Soldánová

**Digitalizace historických map a jejich využití pro
sledování změn v katastrálním území Neředín**
Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Ing. Václav Ždímal, Ph.D.

Vypracovala:

Kateřina Soldánová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Kateřina Soldánová**
Studijní program: Zemědělská specializace
Obor: Pozemkové úpravy a ochrana půdy
Název tématu: **Digitalizace historických map a jejich využití pro sledování změn v katastrálním území Neředín.**
Rozsah práce: cca 30 – 40 stran textu, mapové přílohy

Zásady pro vypracování:

1. Na zvoleném území porovnejte využívání krajiny v minulosti a v současnosti.
2. Přírodní a geografické poměry zájmového území (charakteristika geologická, geomorfologická, pedologická, hydrologická, klimatické poměry, biota ad.).
3. Zachycení současného stavu využívání krajiny polohově a popisně do map a databáze.
4. Digitalizace historických map.
5. Stanovení minulého stavu využívání krajiny na podkladě historických mapových podkladů.
6. Zhodnocení změn využívání krajiny.

Seznam odborné literatury:

1. CULEK, M. a kol. *Biogeografické členění České republiky. : II. díl.* Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005. 589 s. ISBN 80-86064-82-4.
2. FORMAN, R T T. – GODRON, M. – TĚŠITEL, J. *Krajinná ekologie.* 1. vyd. Praha: Academia, 1993. 583 s. ISBN 80-200-0464-5.
3. LIPSKÝ, Z. *Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 129 s. ISBN 80-7184-545-0.
4. MACHAR, I. a kol. *Biodiversity and target management of floodplain forests in Morava River Basin.* 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 2010. 228 s. ISBN 978-80-244-2530-6.
5. *Obnova plošné a bodové zeleně v krajině.* Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2001. 20010101. ISBN 80-7157-515-1.
6. PELLANTOVÁ, J. *Metodika mapování krajiny VaMP ČÚOP.* Praha: ČÚOP, 1994.

Datum zadání bakalářské práce:

říjen 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

duben 2015

Kateřina Soldánová

Kateřina Soldánová
Autorka práce

Ing. Václav Ždímal, Ph.D.

Ing. Václav Ždímal, Ph.D.
Vedoucí práce

prof. Ing. František Toman, CSc.

prof. Ing. František Toman, CSc.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Ladislav Žeman, CSc.

prof. Ing. Ladislav Žeman, CSc.
Děkan AF MENDELU

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Digitalizace historických map a jejich využití pro sledování změn v katastrálním území Neředín vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....

podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Václavu Ždímalovi, Ph.D. za konzultace a celkovou pomoc s prací.

ABSTRAKT

Tato práce je zaměřena na porovnání využívání krajiny v katastrálním území Neředín. V práci jsou popsány změny využívání území a porovnání rozloh stejných kultur. Byly použity z digitalizované mapy z 1. vojenského mapování a současné mapy z roku 2013. Současná mapa byla doplněna po terénním průzkumu podle současného stavu. Potom byly obě mapy porovnány za pomoci programu ArcGIS. Práce také obsahuje popsané přírodní podmínky a stručnou historii zájmového území.

Klíčová slova: Krajina, Land Use, funkce krajiny, mapy

ABSTRAKT

This case study is focused on the comparison of land in the cadastral area Neředín. It describes changes in landscape and then they are used for comparison of area equal cultures. Maps were used from digitized maps from the 1st military mapping and current maps are from 2013 mapping. The current map was completed after the field survey reflecting current conditions of given area. Both maps were then compared using ArcGIS software. Work also includes detailed description of natural conditions and brief history of the area.

Key words: Landscape, Land Use, Landscape functions, maps

OBSAH

1	Úvod.....	7
1.1	Cíl práce.....	7
2	Literární přehled	8
2.1	Krajina	8
2.1.1	Definice krajiny.....	8
2.1.2	Struktura krajiny.....	9
2.1.3	Krajinné složky	10
2.1.4	Krajinný ráz.....	10
2.1.5	Genius loci.....	11
2.1.6	Využívání krajiny	11
2.1.7	Vliv člověka na krajinu	12
2.1.8	Hodnocení krajiny	12
2.2	Přírodní a geografické poměry zájmového území.....	13
2.2.1	Popis zájmové lokality Neředín	13
2.2.2	Historie zájmové lokality Neředín	15
2.2.3	Charakteristika území.....	16
2.2.4	Biogeografické členění.....	17
2.2.5	Horniny a reliéf	17
2.2.6	Klimatické podmínky	17
2.2.7	Pedologická charakteristika.....	17
2.2.8	Flóra a fauna.....	18
2.2.9	Genius loci.....	18
3	Materiál a metodika	19
3.1	Materiál.....	19
3.2	Postup práce.....	19
4	Výsledky	22

4.1	Zastavěné území	23
4.2	Orná půda	25
4.3	TTP	26
4.4	Lesní porosty	27
4.5	Vodní plochy	28
4.6	Cestní síť	29
5	Závěr	30
6	Použitá literatura	31
7	Seznam obrázků	32
8	Přílohy	33
8.1	Mapové přílohy	34

1 ÚVOD

Krajina se v průběhu let neustále mění a vyvíjí. V současné době ji nejvíce ovlivňuje člověk a jeho chování. Dalo by se říci, že rychlost změny krajiny je závislá k počtu lidí, kteří v ní sídlí či ji jinak využívají.

Zásahy člověka do krajiny jsou většinou těžko napravitelné, a jakmile je území jednou zastavěno lze říci, že tyto změny jsou obvykle trvalého charakteru.

Úvodní část svojí práce věnuji srovnání definic pojmu krajina v aktuální odborné literatuře. V některých případech dochází dokonce až k dichotomickým odlišnostem mezi autory v teoretickém pojetí jednotlivých témat. Dále se zabývám stanoveným pojmy jako krajinné složky a struktura krajiny. V neposlední řadě posuzuji využívání krajiny, vliv člověka na krajinu a způsoby, jakými krajinu můžeme hodnotit.

V mnou zvolené konkrétní oblasti byl vývoj krajiny a území této zájmové lokality ovlivněn především expanzí statutárního města Olomouc. Nejvíce území změnilo postupné propojení zástavbou a výstavba letiště. Díky této práci můžeme vidět postupné změny a vývoj, následně provést subjektivní vyhodnocení takového vlivu na území. Práce se věnuje změnám v krajině a porovnání využívání území.

1.1 Cíl práce

Cílem práce je digitalizace map z 1. vojenského mapování a současné mapy v katastrálním území Neředín. Primárním nástrojem mojí práce je geografický informační systém ArcGIS, který je schopen zpracovat veškerá data a mimo jiné jsou jeho výstupem mapy a výměry jednotlivých ploch. Tyto mapy a výměry jsou vzájemně porovnávány a díky tomu, mohou být posouzeny dílčí změny v zájmovém území. Detailnímu popisu jednotlivých změn se věnuji v druhé části práce.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Krajina

2.1.1 Definice krajiny

Krajinu jako takovou je velmi těžké definovat. Každý se dívá na krajinu rozdílně. Něco jiného vidí laik, architekt, malíř, historik, ochránce přírody, stavitel a naprosto odlišně ji vidí vojenský vůdce. Krajina člověka zaujme, ať už pozitivně či negativně, ale pokaždé v něm zanechá určitou stopu. To jaká ona stopa bude, v dnešní době bohužel ovlivní především člověk. Je to poznávací znamení místa. V odborné literatuře je krajina definována například takto:

„Krajina je heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje“ (Forman, Gordon 1993, s. 18)

„Krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky“ (Zák. č. 114/92 Sb., O ochraně přírody a krajiny)

„Krajina je svérázná část zemského povrchu naší planety, která tvoří celek kvalitativně se odlišující od ostatních částí krajinné sféry. Má přirozené hranice, svérázný vzhled, individuální strukturu, určité chování (fungování) a specifický vývoj.“ (Demek, 1974)

„Krajina je složitý systém, který nelze pochopit analýzou jeho jednotlivých částí, ale pouze systémovým a celostním (holistickým) přístupem. Tedy zkoumat vazby, procesy a principy.“ (Sklenička, 2003)

Krajinná ekologie se nám snaží krajinu jako takovou přiblížit. Říká nám, jak vznikala, jak se vyvíjela a předpovídá její chování. Používá geosystémový nebo ekosystémový přístup. První systém sleduje vztahy mezi neživými složkami přírody, kdežto druhý sleduje jednotlivé ekosystémy v prostoru.

2.1.2 Struktura krajiny

Struktura krajiny je dána zastoupenými ekosystémy - jejich propojením, velikostí, uspořádáním, tvarem a kvalitou. Krajinu můžeme rozdělit na jednotlivé ekosystémy, které se doplňují. Odborníci doporučují pracovat s tzv. krajinnými složkami. Krajinné složky dělíme na přírodní, nebo antropogenní. Rozeznáváme je na ortofoto mapách a jejich rozloha čítá od desítek metrů až po kilometry. Krajinnou složkou jsou v naší zemi nejčastěji lesní porosty, vodní plochy, cestní sítě, zemědělské plochy, pastviny nebo aleje podél cest a vodních toků. Podrobněji jsou krajinné složky rozebrány v další kapitole. (Lipský, 1998)

Z hlediska geneze můžeme krajinnou strukturu rozdělit na primární, sekundární a terciální.

Primární strukturu krajiny tvoří prvky a jejich vztahy, které jsou základní a neměnné pro ostatní vztahy. Řadí se sem abiotické prvky geosystému, tedy geologický podklad, geomorfologické členění, výšková členitost, pedologické charakteristiky, vodstvo, klimatické poměry, reliéf nebo i chráněná území či jiná pásma ochrany. Patří sem i původní vegetace, ta se ale na našem území nenachází. Místo původní vegetace uvažujeme ve výzkumech o vegetaci potencionální.

Sekundární struktura krajiny je dána hmotnými prvky krajiny, které se nyní tvoří zemský povrch. Jsou to tedy člověkem ovlivněné nebo pozmeněné dynamické systémy. Člověk se zajímá nejvíce o uspořádání právě této krajinné struktury. Při výzkumu sekundární struktury zkoumá reálnou vegetaci, biotopy živočichů, využívání země člověkem, sídelní historii, základní demografické údaje a především land use.

Terciální struktura krajiny (v praxi se používá socioekonomická struktura krajiny) je tvořena prvky a prostorovými subsystémovými socioekonomické sféry, tedy souborem nehmotných prvků, jevů charakterů zájmů, projevů a důsledků činností společnosti a jednotlivých odvětví v krajině a to jak se vážou na hmotné prvky prvotní a druhotné struktury krajiny. Sledujeme, jaké budou mít nehmotné prvky vliv na okolí. (Miklós, Izakovičová, 1997)

2.1.3 Krajinné složky

I menší změna v krajinné struktuře může mít vliv na průběh energomateriálových toků, a tudíž na celkovou krajinu. Tu tvoří tři základní složky, kterými jsou krajinné matrice, plošky a koridory.

Krajinné matrice jsou převládající, nejvíce zastoupené krajinné složky, které mají zároveň největší vliv na fungování krajiny. Krajinnou matici určujeme pomocí tří základních ukazatelů - relativní plocha, spojitost a vliv na dynamiku krajiny. Matrice má tedy největší výměru, je spojitá a je dominantní pro danou krajinu. Krajinnými maticemi jsou například v zemědělské oblasti orná půda, v podhorských oblastech lesy, v rybníkářských oblastech rybníky, nebo klimaxové společenství v přírodní krajině.

Krajinné plošky jsou neliniové, plošné útvary, většinou se nachází mezi jednotlivými maticemi. Od svého okolí se liší vzhledem. Jsou různých typů a velikostí. Můžou vzniknout narušením menšího území v matici, například požár, kvůli rušivým vlivům v okolí enklávy nebo jsou vázané na určitý zdroj, například prameniště.

Koridory poznáme především díky tvaru, který je protáhlý a má jedinečnou funkci v krajině. Mohou ji rozdělovat, mohou sloužit jako místo k pohybu a přesunu, spojit jednotlivé enklávy a současně ovlivňují své okolí. Jedná se především o silnice, železnice, dálnice, stezky pro zvěř, koridor podél vodních toků. Matrice a koridor je místem, kde se odehrává pohyb v krajině. (Forman, Gordon, 1993)

2.1.4 Krajinný ráz

Krajinný ráz je v zákoně České národní rady ze dne 19. února 1992 č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů definován jako přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa nebo oblasti. V zákoně tyto slovní spojení můžeme najít již od roku 1920. Krajinný ráz je chráněn před činností, která ho může poškodit nebo ovlivnit jeho přírodní hodnotu. Souhlas dotčených orgánů státní správy je zapotřebí vždy, pokud jde o umístování a povolování staveb a při dalších činnostech, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz. Při každém územním plánování nebo v rámci procesu EIA se provádí vlastní hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz. Při projektování pozemkových úprav taktéž musíme zohlednit krajinný ráz. Krajinný ráz značí neopakovatelnost a proměnlivost. Jiný krajinný ráz má rybníční oblast, pahorkatina či krajina s převahou lesů.

Znaky krajinného rázu jsou přírodní nebo kulturní. Přírodní znaky jsou rysy georeliéfu, specifické vodní prvky, porosty typické pro dané území. Mezi kulturní prvky patří hospodářské využívání krajiny, formy nebo struktura sídel. (Löw, Míchal, 2003)

2.1.5 Genius loci

Genius loci nebo jinak duch místa, říká proč je místo takové, jaké je, proč je tak specifické a zvláštní. Můžeme také říct, že se jedná o identitu místa. Říká nám, zda jsou v území nějaká místa, která mají specifickou, neopakovatelnou či zvláštní atmosféru, kterou nelze kvantifikovat exaktními vědeckými postupy. Například může jít o dominantu krajiny, nebo krajinu dětství. Genius loci i přes svoji neuchopitelnost nesporně existuje, jelikož po staletí je inspirací pro tvorbu spisovatelů, malířů, fotografů. Hodnocení genius loci se vždy posuzuje jako striktně subjektivní. (Sklenička, 2003)

2.1.6 Využívání krajiny

Krajinu můžeme rozdělit na pět základních typů. Od neporušené krajiny až k velkoměstům - tedy 90% zastavění.

Přírodní krajinu tvoří převážně matrice a jen na pár místech najdeme přírodní enklávy a koridory. Koridory najdeme hlavně podél vodních toků. Plochy, které vznikly poruchou ekosystému, se zde skoro nevyskytují. Jedná se tedy o krajinu bez významných lidských vlivů. Je zde vysoká druhová rozmanitost.

Obhospodařovaná krajina je typická pro matrice, které jsou rozsáhlé. Vyskytují se zde spíše monokultury. Nejvíce se zde objevují pastviny a lesy. Typicky je zde více koridorů, které se vytváří například při pastvě. Vyskytuje se zde i několik lidských obydlí.

Obdělávané krajiny jsou opakem obhospodařované krajiny. Jsou zde obdělávané plochy a ty jsou doplňovány obhospodařovanými ekosystémy a vesnicemi. V této krajině se nejvíce projevuje geometrizace, tedy narovnávání linií a hranic. Postupně mizí koridory podél vodních toků. Pěstuje se jeden druh plodin, který vytlačuje postupem času ostatní. Druhová rozmanitost tedy velmi prudce klesá a může to vést až k vymizení některých druhů.

Příměstské krajiny tvoří přechod mezi městskou krajinou a přírodou. Jsou tvořeny sídly, obchodními centry a obdělávanou půdou. Neustále se rozvíjí do volné krajiny, najdeme zde mnoho nepůvodních druhů, škůdců a parazitů.

Městská krajina je hustě zastavěná plocha, ve které najdeme původní plochy jediné v parcích. Město je jako velký živý organizmus, který ale vše pro svůj život získává ze svého okolí.

Postupem času vzniká stále více zastavěných a obdělávaných ploch, a tak mizí i více přírodních koridorů a plošek. (Forman, Gordon, 1993)

2.1.7 Vliv člověka na krajinu

Díky změně způsobu života před patnácti tisíci lety během neolitické revoluce, kdy se z lovce-sběrače postupně stal pěstitel-chovatel a člověk tak přetvořil skoro 75% zemského povrchu. Postupem času se naučil orat a zpracovávat půdu, a tak nejvíce působit na krajinu. Vliv změny pastvy není tak očividný jako zavedení železných nástrojů určených ke zpracování půdy.

Nejčastější faktory, které přetváří krajinu, jsou těžba přírodních surovin, zavedení zemědělských metod a společenská rozhodnutí. Přetváření krajiny prvně působil lov, dále požáry, které se využívají například v deštných pralesech dodnes a těžba přírodních surovin. Používání zemědělských metod má stále větší vliv na krajinu. Krajina se přetváří mnohem více a rychleji díky traktorům a zvyšováním produkce, než v době kdy se využívala zvířata a pole se nechávala každý třetí rok ladem. Mezi společenská rozhodnutí patří výstavby domů a měst nebo slučování polí do velkých honů.

V dnešní době člověk působí na krajinu spíše negativně. Díky špatnému obdělávání polí a využívání nesprávných hnojiv způsobuje degradaci půdy, její erozi, má vliv na retenční schopnost krajiny a znečištění krajiny. Všechny tyto procesy zase ovlivňují živočichy a jejich stanoviště, kvalitu vod, koloběh látek v přírodě.

Za pozitivní působení člověka na krajinu můžeme považovat vyhlašování zvláště chráněných území nebo území ÚSES. (Forman, Gordon, 1993)

2.1.8 Hodnocení krajiny

K hodnocení krajiny v historických souvislostech využíváme mapy, písemné podklady a terénní průzkum.

Při pohledu do historie můžeme využít mapy I. vojenského mapování, II. Vojenského mapování, III. vojenského mapování a Müllerovy mapy. Z písemných dokladů využíváme zemské desky a urbáře, pozemkové knihy, železniční a vodní knihy.

Při terénním průzkumu především dokumentujeme území a sbíráme vzorky. Zkoumáme fyzikální a geologické faktory (geologické poměry, reliéf, hydrologické poměry), antropogenní faktory (osídlení) a estetické faktory (textura, mozaika, barevnost, měřítko). Celou krajinu tedy popisujeme, klasifikujeme a analyzujeme.

Hodnocení krajiny slouží jako podklad územního plánování, regulačních plánů, pozemkových úprav, v plánech péče o ÚSES, při tvorbě protierozních opatření, nebo při revitalizacích toků.

K vyhodnocování krajiny v dnešní době používáme například geoinformační systém (GIS). Ten nám umožňuje zpracování prostorově orientovaných dat. Jako podklad slouží snímky leteckého a družicového průzkumu, nebo digitální historické mapy. Jednotlivé mapy (vrstvy) můžeme překrývat a tím porovnávat různé informace o území. Výsledné informace, jimiž mohou být mapy a tabulky, můžeme využít ve státní správě, veřejném sektoru, při tvorbě územního plánu nebo při správě inženýrských sítí. (Sklenička, 2003)

2.2 Přírodní a geografické poměry zájmového území

2.2.1 Popis zájmové lokality Neředín

Dle správního rozdělení katastrálního území statuárního města Olomouce je Neředín jednou z šestadvaceti městských částí. Sousedí s městskými částmi Řepčín, Nová ulice, Hejčín a Topolany. Svoji celkovou geometrickou výměrou, čítající 3,2 km² z celkových 103,36 km² města, hraje území Neředína méně důležitou roli při skladbě severní části Olomouce. Neředín se nachází v nadmořské výšce 225 m, která z něj v komparaci s okolním terénem činí mírný pahorek.

V rámci širšího geografického pojetí lze území Neředína triangulovat třemi nejhustěji obydlenými městy v České republice, tedy Prahou, od které se nachází ve vzdálenosti 282 km, Brnem ve vzdálenosti 85 km a Ostravou ve vzdálenosti 106 km.

Dle posledního sčítání obyvatelstva, provedeného v roce 2011 Českým statistickým úřadem, žije v městské části Neředín 9628 obyvatel v 878 domech a v 4280 samostatných bytových jednotkách.

Na území Neředína se nachází několik vitálně důležitých objektů pro každodenní život v metropoli. Po přehlednost rozdělme město orientačně dle světových stran, tedy na severní, východní, západní a jižní blok.

V severním bloku se vyskytuje především zástavba bytových a panelových domů. Tato zástavba je poměrně mladá a vznikala v průběhu posledních padesáti let.

V přímém opaku se nachází jižní blok, který je tvořen zejména ornou půdou a travními porosty. Lze zde také nalézt bývalou oblast určenou pro sadové pěstování ovocných stromů. Neopomenutelnou součástí severního bloku je také historický hřbitov, který je ceněn zejména pro svoje části, kde je židovský hřbitov a vojenský hřbitov.

Obdobou severního bloku je také blok východní, ve kterém však pozvolna přechází zástavba bytových a panelových domů do jednotlivých domků s jasným rázem moderní architektury. Domnívám se, že jednotná koncepce je zapříčiněna vlivy švýcarských architektonických odborníků, kteří jsou známí svojí spoluprací s úřadem Hlavního architekta města Olomouce.

Na západním bloku dominuje bývalé vojenské letiště, které dnes slouží záchrannému integrovanému systému města Olomouce tj. zejména nedaleko položené fakultní nemocnici. V bezprostřední blízkosti letiště je také možno pozorovat pozůstatky vojenského opevnění ze 17. století označované jako Fort XV., který společně s dalšími fortovými opevněními tvořil obranný systém kolem celé Olomouce unikátní svojí strukturou.

Důležitým prvkem při územním členění v oblasti Neředína je také logistická tepna – rychlostní silnice nesoucí dopravní označení R35, která se nadále napojuje na vnitřní obchvat města. Neodmyslitelnou součástí vzezření městské části Neředín tvoří nedáno rekonstruované budovy sloužící pro kolejní ubytování studentů Univerzity Palackého v Olomouci.

Z jiného pohledu lze konstatovat, že se na celém území nevyskytuje žádný les. Pouze ve středu území najdeme malý lesík o několika desítkách stromů.

Dále jsou na území významné sakrální stavby. Najdeme zde tři křížky, jedny boží muka a kapličku, u které najdeme památník obětem první světové války.

Na ústředním hřbitově najdeme mnoho zajímavých objektů, mezi nimiž i katolickou kapli. Přes část území protéká potok Stouska, jehož celková délka je 4,42 km.

2.2.2 Historie zájmové lokality Neředín

První písemná zmínka je z roku 1234, v této době byl Neředín majetkem olomoucké kapituly. Samostatnou obcí je od roku 1850. Dne 16. dubna 1919 se připojil k Olomouci a od té doby je její městskou částí. Původní náves a domy byly v malém údolí a obklopovaly je svahy. Na těchto svazích byly ovocné sady. Vesnice tak byla dobře chráněna ze všech stran proti nepříznivým klimatickým pomínkám.

V roce 1771, kdy proběhlo první číslování domů, se zde nacházelo pouze 23 domů. Z těchto původních domů se do dnešní doby dochovalo pouze 21, dva byly zbořeny a na jejich místě vystavěny jiné objekty. V tomto roce byla také vystavěna kaplička zasvěcená Panně Marii Loretánské.

Po roce 1850, kdy se stává Neředín samostatnou obcí, na jeho území začínají větší změny. Vystaví se zde v letech 1850-1854 Fort XV a přebuduje se prachárna z roku 1781 na pevnostní objekt. V roce 1901 se začíná budovat nový ústřední hřbitov. Na tomto hřbitově najdeme hroby významných osobností, které v Olomouci žily, také pomníky vojákům a židovskou část hřbitova. Z roku 1905 pochází vojenské cvičiště, které se postupem času změnilo v letiště. Díky těmto významným změnám roku 1914 začíná výstavba tramvajové trati a Neředín je tak lépe propojen s Olomoucí. Jak již bylo zmíněno, roku 1919 se obec Neředín připojuje k Olomouci.

Po roce 1947 se začínají stavět na volných pozemcích vilky, vily a sídliště. Od roku 1990 se začíná stavět v původních starých zahradách a na jejich místě nyní najdeme ulice Družstevní a Západní. Po roce 1990 tak venkovský ráz Neředína utrpěl, ale najdeme ho alespoň v původní Neředínské ulici. (Švec, 2003)

K významným chvílím Neředína patří návštěva papeže Jana Pavla II. v roce 1995.

Od roku 2000 se místní snaží o obnovu nejstarší části Neředína. Chtějí vrátit původní ráz venkova Neředínské ulici. Opravili kapličku Panny Marie Loretánské, proběhla revitalizace a zvelebení malého rybníka nebo plesu rodáků.

V roce 2001 byly v Neředíně nalezeny archeologické důkazy o nejsevernějším táboře Římanů. Římané zde vybudovali tábor kolem roku 180 n.l.

Roku 2002 uspořádali místní občané masopustní obchůzku s kapelou, opravili pomník padlým obětem z I. sv. války a vybudovali nový pomník obětem II. sv. války a holocaustu.

K výročí 777 let od založení zorganizovala komise pro městskou část Neředín slavnosti. (Rusínský, 2004)

2.2.3 Charakteristika území

Na území najdeme dvě významné matrice. První matricí je zastavěné území a druhou matricí jsou TTP, které se nachází na území letiště. Koridory jsou zde živé i umělé. Živé zde představují aleje podél pěších cest a umělé tvoří hlavní silnice. Za plošky můžeme v území považovat bývalý sad, kde jsou v této době náletové dřeviny, území hřbitova nebo Fortu. Jedná se o homogenní území.

Jsou zde tři části území. První část je zemědělsky využívána, druhá část slouží letišti, na níž jsou trvalé travní porosty a třetí část představuje právě zástavba. Celé území je s okolím dobře propojeno cestní sítí.

Zemědělské pozemky prošly geometrizací, jsou sceleny a poslední dva roky se zde pěstuje kukuřice. Jsou zde pozvolné přechody mezi jednotlivými prvky. Na zástavbu navazují přilehlé zahrady, ty postupně přechází v trvalý travní porost a na něj navazují pole.

Z mapování v 19. stol. lze poznat, že sídelní jednotka byla čočkovitého tvaru. Postupem času se zastavěné území rozvíjelo do všech stran, nejvíce směrem k městu. Obživa v této době byla uskutečňována především zemědělstvím. Také zde bylo hodně sadů. Z historické mapy můžeme usoudit, že obec vznikla u údolí, kde bylo dosti vody a zároveň dosti slunce pro zahrady. Za krajínovorné činnosti můžeme považovat právě zemědělství - mluvíme tedy o polní krajině.

V dnešní době je zde vidět vysoký antropický tlak na území. Sídelní jednotky se budou v budoucnu stále více rozrůstat, díky vysoké poptávce po klidné části města, pěkné přírodě a klidu. Tato kritéria se ovšem s rozrůstající zástavbou vytrácejí.

2.2.4 Biogeografické členění

Popisované území spadá do prostějovského bioregionu. Bioregion najdeme v Hornomoravském úvalu, který se nachází ve střední části Moravy.

Rozloha bioregionu je 691 km², zabírá geomorfologický celek Vyškovská brána a podcelek Prostějovská pahorkatina. Tvoří jej sprašová pahorkatina. Na tomto území převažují dubohabrové háje s ostrovy teplomilných doubrav. Je zde především 2. bukovo-dubový vegetační stupeň. Bioregion poznáme především díky poloze na hranicích hercynské, panonské a západokarpatské podprovincie. Protože se jedná o starosídelní oblast, dnešní biota je velmi ochuzená a chybí jí mnoho diferenciálních prvků.

2.2.5 Horniny a reliéf

Pod bioregionem najdeme hlavně ukloněné plošiny pokryté spraší, na vápnitých mořských miocenních jílech, místy i na nevápnitých hlinitopísčítých sedimentech limnického pliocénu. Tyto horniny se na povrchu neprojevují. Nejvyšší vrchol bioregionu Velký Kosíř tvoří devonské vápence.

Celý reliéf tvoří sprašová pahorkatina, která je na několika místech přerušena nivami větších toků. Průměrná nadmořská výška celého bioregionu je 220-280 metrů.

2.2.6 Klimatické podmínky

Celé území spadá dle Quitta do tepelné oblasti T2. Na severu je podnebí vlhčí, na jihu sušší protože se zde postupně projevuje mírný srážkový stín Drahanské vrchoviny.

Roční úhrn srážek se pohybuje od 600 do 1100 mm, přímo v Olomouci se nachází hydrometeorologická stanice. Průměrné teploty v zimě jsou od -1 do -4°C a v létě od 15 do 20°C. Na území se vyskytují slabší teplotní inverze.

2.2.7 Pedologická charakteristika

Převažuje půdní druh spraše a sprašové jíly. Půdní typ zde zastupují černozemě na spraších, které přecházejí do hnědozemí. V úvalové poloze říčky najdeme typickou černici.

2.2.8 Flóra a fauna

Pro typickou nízkou nadmořskou výšku je toto oblast termofytika. Flóra je zde spíše jednotvárná.

Najdeme zde především teplomilné druhy například len žlutý (*Linum flavum*), diviznu brunátnou (*Verbascum phoeniceum*), kozinec dánský (*Adtragalus danicus*) nebo hrachor černý (*Lathyrus niger*). V Neředíně a jeho okolí můžeme zahlédnout sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*). Na polích můžeme najít zbytkovou populaci sysla obecného (*Spermophilus citellus*), spatřit srnu obecnou (*Capreolus capreolus*), prase divoké (*Sus scrofa*), z hmyzu pak například vzácného kozlíčka hnědého (*Dorcadion fulvum*). (Culek, 2005)

2.2.9 Genius loci

Oblast celého Neředína působí velmi klidným dojmem, ačkoliv vzdálenost od historického centra města jsou pouhé 2 km. Provoz na pozemních komunikacích se řadí spíše do nižších úrovní hodnocení, díky městskému obchvatu vybudovanému v roce 2007. Pokud člověk vyjde kousek za zastavěnou plochu, dostane se zanedlouho do otevřené přírody, ve které lze nalézt v bezprostřední vzdálenosti malou zalesněnou oblast s vodohospodářským dílem určeným pro chov ryb. Jsou zde místa, která mohou obyvatelé využívat k rekreačním činnostem, nebo k myslivosti. Na člověka zde dýchne vesnická atmosféra.

3 MATERIÁL A METODIKA

3.1 Materiál

Ke svojí práci jsem využila několik mapových podkladů. Jako první jsem musela jít na Český zeměměřický katastrální úřad, té doby ještě v Opavě, kde jsem získala mapu zájmového území. Mnou zkoumané území je zakreslené na dvou mapových listech označených 24-22-19 a 22-24-18, takže jsem vzhledem k tomuto stavu potřebovala oba dva mapové listy. Mapy byly vydány roku 2013 a jejich měřítko je 1:10 000.

Další mapové podklady jsem získala v digitální podobě. Ze začátku jsem vycházela z historických map z období 1837, 1876, 1953, 1995 a 2004-2009. Pro práci jsou však stěžejní mapové podklady z období od 1953 do současnosti. Na těchto mapách lze nejlépe pozorovat postupný rozvoj městské zástavby a následnému připojení k městu. Vzhledem k tomu, že mám k dispozici rozsáhlé mapové podklady i z ostatních období mohla jsem komplexně vyhodnotit celou evoluci území Neředína a následně pochopit okolnosti, které vedly k jeho aktuálnímu unikátnímu vzhledu. Historická mapa, se kterou jsem porovnávala současný stav, byla poprvé vytištěna až roku 1955, ačkoliv mapování probíhalo již v roce 1953. Původní katalogizace pochází z 1. vojenského mapování a byla vytvořena v souřadnicovém systému S-1952. Měřítko mapy je 1:10 000. Dalším mapovým podkladem jsou mapy z České informační agentury životního prostředí, neboli z CENIA.

3.2 Postup práce

Svoji praktickou část práce jsem rozdělila metodologicky do tří fází. První fáze probíhala v terénu s mapou, kterou jsem získala z Českého zeměměřického katastrálního úřadu v Opavě. Pro postup v rámci terénního šetření jsem zvolila analogický postup k číselnému značení jednotlivých parcel dle katastrální systematiky, tedy jsem začala od parcel s nejnižšími čísly a postupovala jsem až k parcelám s nejvyššími čísly. Tímto způsobem jsem postupovala po celou dobu a prošla jsem celé území s jistotou, že jsem nic nevynechala. Do své pracovní mapy jsem značila změny hranic jednotlivých ploch a změny kultur oproti stavu v originálních mapách. Podle legendy jsem jednotlivými barvami vykreslovala plochy. Takto vykreslené mapy jsem později využila při práci se softwarem ArcGIS.

V druhé fázi jsem se vypravila do terénu pořídít fotografie nejvýznamnějších míst a krajiny. Celý tento systematický průzkum mi trval 76 hodin nasazení v terénu.

Druhá, náročnější fáze byla v programu ArcMAP a ArcCatalog na bázi ArcGIS. Program využívá souřadnice S-JTSK. Tento program vytvořila společnost Esri. Obchodní společnost Esri vytváří veškerý software, který je potřeba pro využití GIS na všech úrovních. Vytváří speciální zásuvné moduly i individuální aplikace pro využití mobilních zařízení, které jsou běžně využívány v terénu. Vzhledem k vysokým pořizovacím nákladům softwaru jsem využila školní licenci, abych mohla pracovat především doma.

Prvním krokem při práci s digitálním vybavením bylo nastavení souřadnic. Vybrala jsem souřadnicový systém S-JTSK Krovak East North a následně jsem začala upravovat mapy současného stavu.

Přes webové rozhraní GIS servers jsem se připojila k geopotálu, kde jsem našla podklady od České informační agentury životního prostředí známou také pod označením Cenia, tyto podklady jsem připojila k projektu. Připojené podklady jsem využila pro zjištění katastrálních hranic, zobrazení silnic a zastavěných ploch. Dále jsem v ArcCATALOGU vytvořila nový shapefile, který jsem vhodně pojmenovala a následně ho také připojila k mému projektu.

Dalším logickým krokem byla editace, kdy jsem díky polygonu vyznačila katastrální hranice. V nastavení jsem upravila transparentnost a hexadecimální kolorit. Barevný model RGB jsem nepoužila pro jeho technické omezení ve smyslu maximální možné dosažitelné barevné hloubky 42 bit neboli Deep Color. Stejný postup následoval při tvorbě všech vrstev. S pomocí polygonu jsem vyznačila ornou půdu, zastavěnou plochu, lesní porost, trvalý travní porost a degradující společenstva. Při digitalizaci jsem upravovala jednotlivé hranice podle současného stavu, který jsem měla zakreslený v mapě z průzkumu terénu. Při značení liniových jsem využívala polyline na místo polygonu. Za pomocí polyline jsem vyznačila potok Stouska, silnici I. třídy a silnici II. třídy.

Další fází bylo zjištění, jak velké plochy zabírá orná půda, trvalé travní porosty a zastavěná území. V atributové tabulce jsem přidala nový sloupec, který jsem pojmenovala.

Potom jsem zapnula editaci a díky funkci calculate geometry jsem zjistila jednotlivé výměry a délky. Jakmile jsem měla takto upravené mapy, vytvořila jsem výslednou mapu, přidala legendu a severku.

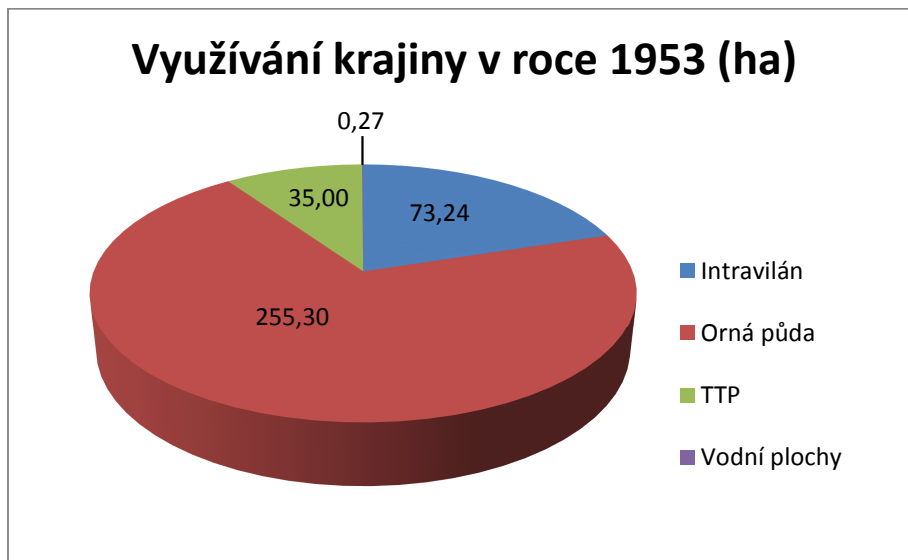
Stejný postup následoval i při digitalizaci historické mapy. Znovu jsem si vytvořila shapefieldy a při jejich pojmenování jsme vždy začínala rokem 1950, abych si jednotlivé vrstvy nespolekla. Funkce pojmenování je zejména užitečná pro přehlednost v případě, že do map nahlíží i další osoby. K určování jednotlivých ploch jsem potřebovala značkový klíč pro katastrální mapy. Značení v historických mapách se totiž lehce liší od značení současného. Jakmile jsem měla zaznačeny všechny plochy, opět jsem provedla výpočet ploch a délek v atributové tabulce.

Poslední fází je porovnání výměr stejných ploch, což uvádím v následující kapitole. Díky porovnání můžeme vidět, jak se jednotlivé plochy zmenšují či zvětšují.

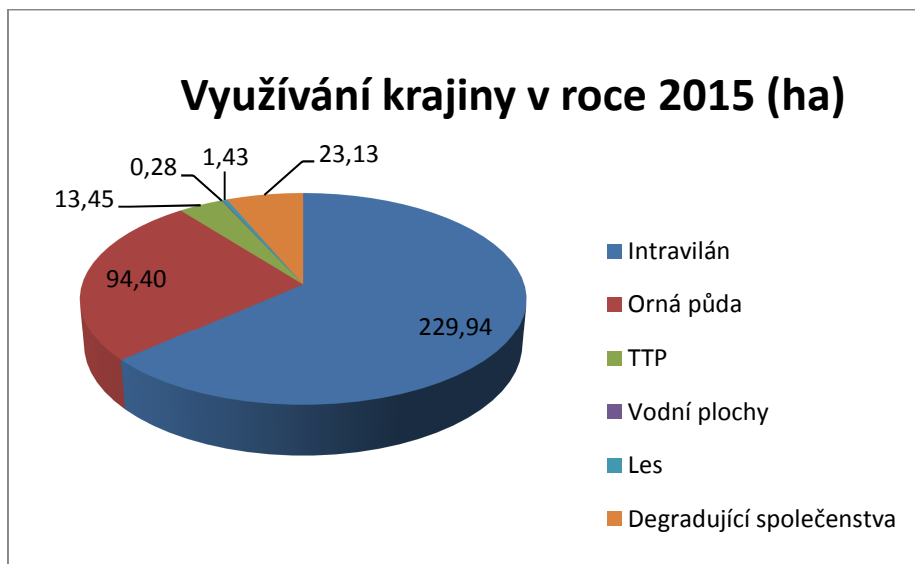

4 VÝSLEDKY

Celková plocha území, kterou jsem naměřila v programu GIS, byla 362,63 ha. Na mapách v příloze 1 a 2 můžeme vidět využívání území v roce 1953 a 2015. Využívání území můžeme vidět i na obrázku č. 1 a 2. Jasně zde vidíme, že dominantní složkou je v roce 1953 orná půda, kdežto v roce 2015 je dominantní složkou zastavěné území.

Obr 1 Využívání krajiny v roce 1953

Obr 2 Využívání krajiny v roce 2015

4.1 Zastavěné území

Zastavěné území je v katastrálním území největší faktor, který působil na krajinný ráz území. V roce 1953 byla jeho plocha pouhých 73,24 hektarů, tedy 20,2 % území.

Původní intravilán tvořila nynější ulice Neředinská, v té době nově vystavené domy na ulici Norská, hřbitov a zástavba kolem silnice vedoucí do Topolan. V současné době zabírá zastavěné území 229,94 hektarů, což je 63,41%. Tak velký rozdíl způsobila zástavba nových rodinných domů, stavba kolejí Univerzity Palackého a především výstavba letiště. Výstavba nových rodinných domů navázala na stávající domy. Vzniklo zde 45 nových ulic. V budoucnosti lze předpokládat i zastavění orné půdy na severu, mezi letištěm a stávající zástavbou. Z územního plánu můžeme vyčíst, že jsou zde plochy zastavitelné i určené k přestavbě. Díky přestavbě tak budou vyloučeny staré zátěže území.

V tabulkách číslo 1 a 2 můžeme vidět vývoj počtu obyvatel a vývoj počtu domů v letech 1950, 1961, 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011. Největší přírůstek v počtu obyvatel byl mezi lety 1970 a 1980. V příloze č. 3 můžeme na mapách vidět, jak se rozrostla zastavěná plocha.

Tab. 1 Vývoj počtu obyvatel v letech 1950 – 2011 Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005

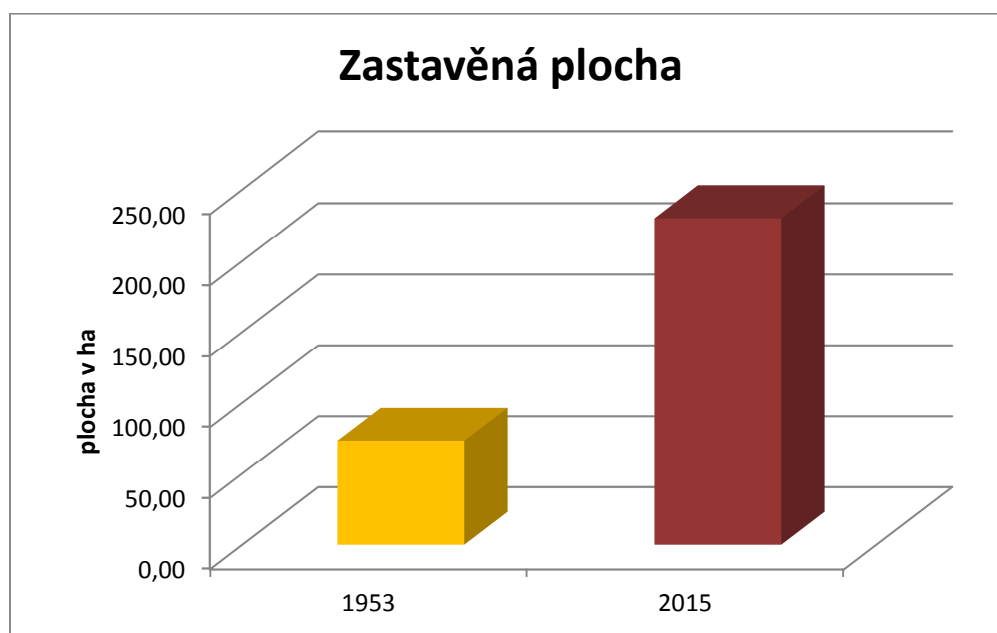
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Neředín	1518	2732	5076	7501	9783	9747	9628

Tab. 2 Vývoj počtu domů v letech 1950 – 2011 Zdroj: Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005

	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Neředín	190	nezjištěno	310	511	557	724	878

Celková plocha, kterou zabírá samotné letiště je 79,49 hektarů. Letiště mělo velký vliv na celkovou plochu zastavěného území, neboť zaobírá 34,57% zastavěné plochy. Jelikož byla Olomouc páté největší město v republice, potřebovala také své letiště. Díky tomu, že se Neředín nachází ve vyšší poloze, než zbytek města, byla volba umístění jednoznačná. Byť je letiště svou pozicí důležité pro chod blízké fakultní nemocnice i soukromé lety, svou menší velikostí a vysokou mírou zatravněné části, velmi dobře zapadá do okolní krajiny a neruší tím její krajinný ráz. Díky tomu, že je nepřístupné pro veřejnost, zabírá tak obyvatelům místo k odpočinku. Je zajímavé, že v roce 1950 zabíral hřbitov stejnou plochu jako v současnosti. Neboť se jedná o ústřední hřbitov pro Olomouc, dalo by se předpokládat, že se bude jeho plocha zvětšovat.

Na území bývalého vojenského areálu, který je v západní části území a sousedí s letištěm, se v současné době nachází jediná brownfield zóna. Jedná se přibližně o 10 budov. Jedna z budov slouží jako azylový dům. V dalších najdeme muzeum letiště, ovšem zbytek areálu chátrá a je ve velmi špatném stavu. Zatím nejsou žádné bližší plány, co by se s areálem mělo stát.

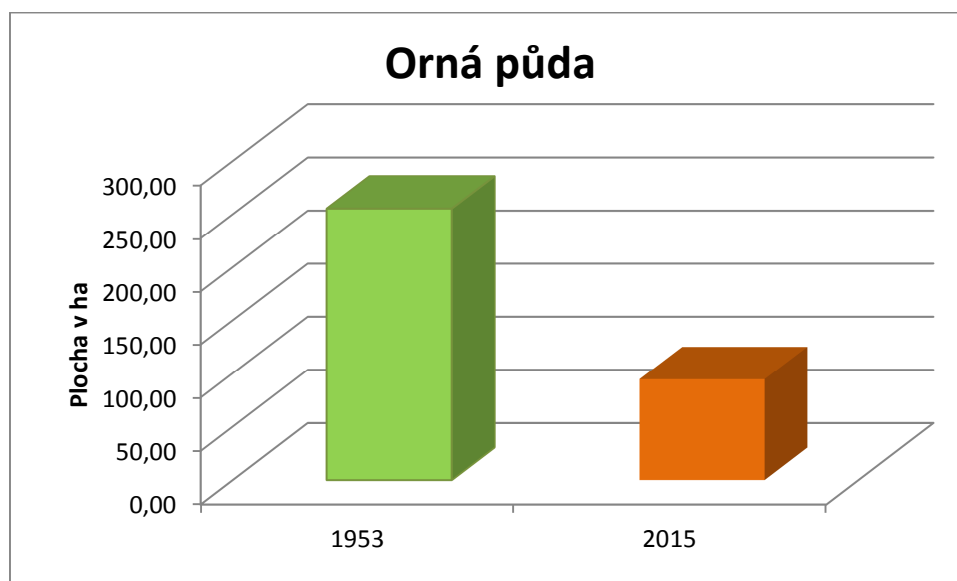

Obr 3 Plocha zastavěného území v roce 1953 a 2015

4.2 Orná půda

V roce 1953 byla převažující složkou v území orná půda. Rozkládala se na 70,6 % území. Její tehdejší výměra byla 255,39 hektarů. Navazovala postupně na zahrady rodinných domů. Přechod tak byl pozvolný a přirozený. Pozemky byly dříve sceleny v jeden velký blok, který dělilo jen několik polních cest. Větší hranicí mezi pozemky, tvořila silnice vedoucí do Topolan a pěšina, která vedla do Hněvotína. V minulosti byla orná půda velmi důležitá pro okolí, pěstovala se zde především pšenice a ječmen. Celá krajina byla velmi jednotvárná.

V současnosti zabírá orná půda 94,40 hektarů. Protože tvoří 23 % současného území je tak plocha orné půdy menší než plocha letiště. Jednotlivé plochy na sebe nenavazují a plochy orné půdy v severní části jsou větší než plochy orné půdy v jižní části. Orná půda, která se nachází ve střední části území, by i v budoucnu měla sloužit svým účelům. V příloze č. 4, můžeme na mapách vidět srovnání ploch orné půdy v roce 1953 a 2015.

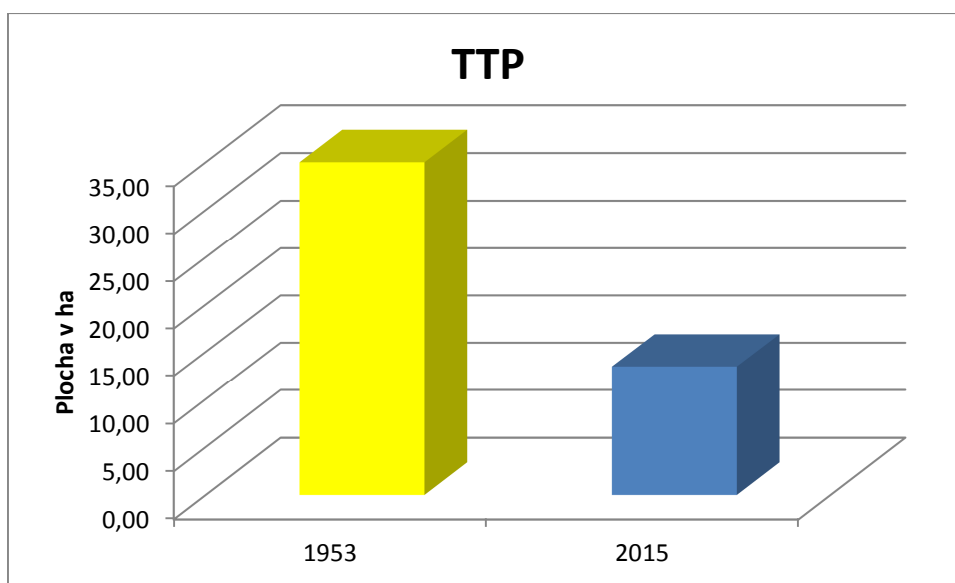
Obr 4 Plocha orné půdy v roce 1953 a 2015

4.3 TTP

V roce 1953 byla v jižní části velká plocha zatravněného území. Její plocha byla 35 hektarů. Zabírala tak necelých 10% výměry území. Ze starších historických map víme, že dříve na tomto území byly sady, které před rokem 1953 byly zrušeny a zatravněny.

Na místě, kde v roce 1953 byl trvalý travní porost, najdeme nyní degradující společenstva. Mezi rokem 1953 a 2015 místní obyvatelé sady obnovili, avšak i znovu zrušili. Jabloně byly pokáceny a území začalo zarůstat trávou a nálety. Celková plocha degradujících společenstev zabírá 23,13 hektarů.

V současnosti jsou tedy trvalé travní porosty na území spíše kouskovitě. Největší plocha ve východní části tvoří přechod mezi zastavěnými plochami, další najdeme v centrální části území a poslední dvě na hranicích území. Výměra zatravněných ploch je nyní pouze 13,45 hektarů. V příloze č. 5 můžeme vidět srovnání ploch TTP v roce 1953 a 2015.

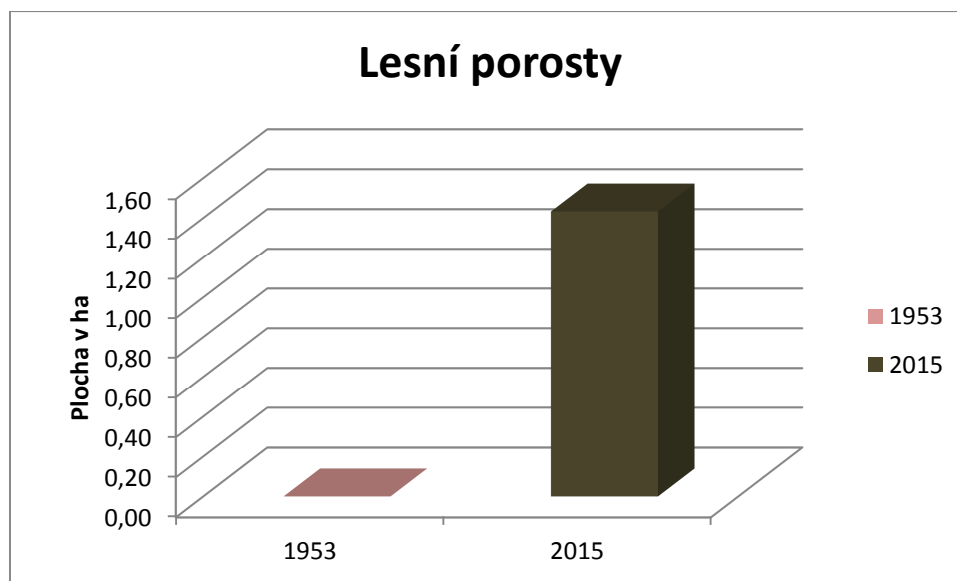
Obr 5 Plocha TTP v roce 1953 a 2015

4.4 Lesní porosty

V minulosti na území nebyl žádný lesní porost, neboť se jednalo se o zemědělsky využívanou krajinu. Jediné stromy, které zde rostly, byly na zahradách. V současnosti najdeme lesní porost v centrální části území. Převažuje zde olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), bříza bělokorá (*Betula pendula*) a vrba bílá (*Salix alba*). Výměra tohoto lesního porostu je 1,43 hektarů.

Svým cípem sahá na území také les v jižní části území. Jedná se o listnatý les, který tvoří především olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). Výměra je 725 metrů².

Na území také najdeme několik alejí. Dříve vedli podél některých polních cest a aleje také obklopovali fort. V dnešní době jsou na území dvě aleje. Jedna z alejí vyrostla na místě polní cesty, která vedla podél potoka Stouska. Cesta se tedy nezachovala, ale místo ní můžeme najít právě alej stromů. Druhou najdeme směrem od rybníčku k letišti. V příloze č. 6 můžeme vidět mapu lesních porostů a alejí.

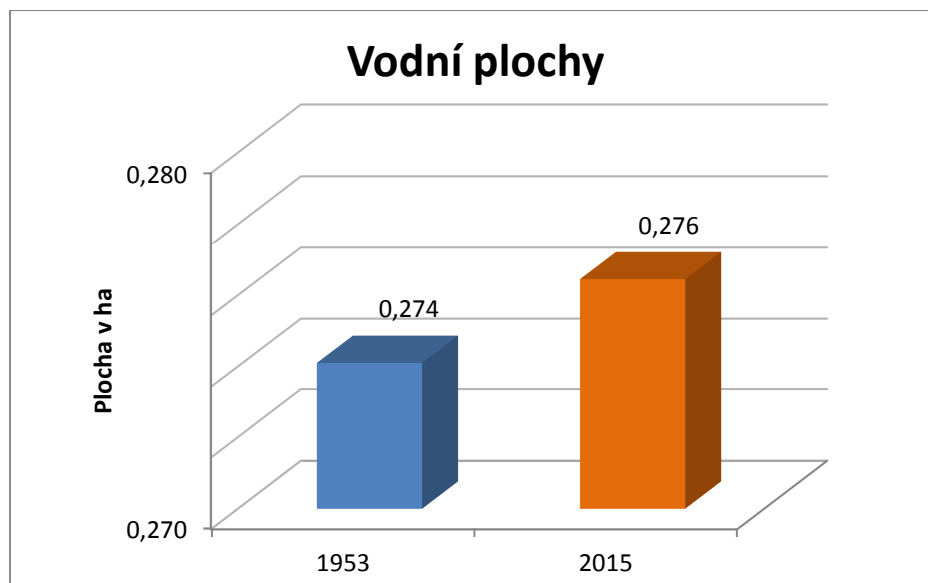

Obr 6 Plocha lesních porostů v roce 1953 a 2015

4.5 Vodní plochy

Přes území protéká jediný potok, a to Stouska. Jeho délka je na území pouhých 909 metrů. V místě, kde nyní odtéká z území, se na tento kousek napojoval ještě jeden menší pramen. Jeho délka byla v minulosti 1,1 kilometru. V tehdejší době zde byl potok i ve východní části a tekl dále směrem do města. Ten je v současnosti ukryt pod povrchem. Jeho délka byla 318 metrů.

V současné době najdeme na území tři umělé vodní plochy. První dvě se nachází v areálu letiště a slouží jako hasičské nádrže. Jejich plocha je 0,1 hektaru. Třetí se nachází v centrální části území. Jedná se o místo, které využívají obyvatelé k rekreaci. Najdeme zde lavičky, dětské hřiště a v létě zde lidé často grilují. Tento rok, je poprvé po 25 letech vypuštěn a probíhá zde čištění. Rybník obklopuje malý lesík. Pokud se ovšem podíváme na historickou mapu tak zjistíme, že dříve byl mnohem větší. Jeho dřívější rozloha byla 1897 m², kdežto nyní je 1818 m².

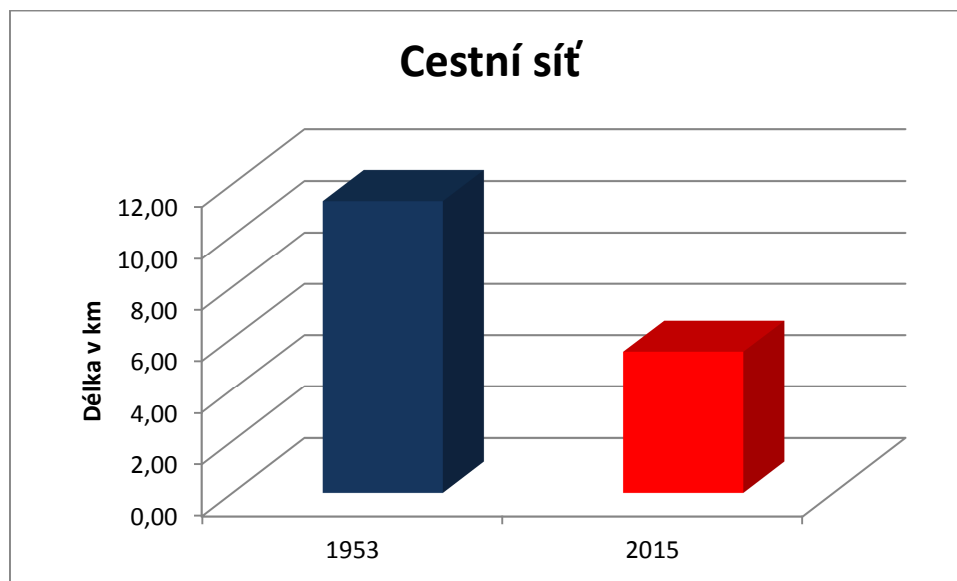
Obr 7 Plocha vodních ploch v roce 1953 a 2015

4.6 Cestní síť

V roce 1953 přes území vedly dvě významné cesty. První byla silnice 2. kategorie, o šířce 8 metrů v koruně. Její délka na území byla 2,5 kilometrů. Druhá, významnější byla silnice 1. kategorie, která měla v koruně 10 metrů. Na území měla 360 metrů. Rozdělovala souvislou plochu orné půdy. Síť polních cest byla velmi dobrá a rozdělovala souvislou ornou půdu. Na některých místech polní cesty doplňovali aleje stromů. Celková délka všech polních cest v roce 1953 byla 8,47 kilometrů.

V minulosti zde vedla pěšina, která byla významnou spojnici mezi Olomoucí a Hněvotínem pro pěší. Lemovali ji stromy a poskytovala místo pro procházky a odpočinek. V dnešní době je přetnutá olomouckým obchvatem. Lidé tak již nemají možnost dostat se přímo do Hněvotína.

V současnosti přes území vede silnice II. Třídy spojující Olomouc a Topolany. Její nynější délka je 2,95 kilometrů. Zcela nová je rychlostní komunikace R 35 tvořící obchvat města. Její délka je 1,4 kilometru. Cestní síť můžeme vidět v příloze č. 7.

Obr 8 Plocha cestní sítě v roce 1953 a 2015

5 ZÁVĚR

Lidé mají celý svůj život vliv na krajinu, její strukturu a složky. Pokud chceme krajinu využívat a být v ní, musíme jí porozumět a starat se o ni. V městské krajině dochází ke snižování biodiverzity a degradaci původních stanovišť. A právě míra degradace je v dnešní době ovlivněná tokem peněz. Toto je nejlépe vidět právě v mém zájmovém území. Části, za kterých se dalo vytěžit zisk, jsou změněné a části, které by naopak stály peníze, degradují. Současný trend je jednoduchý. Lidé se stěhovali do měst za „lepší“ životem, bylo jich ovšem tolik, že ačkoliv se přistěhovali do okrajových částí, ti kteří přišli po nich, chtěli žít také v okrajových částech a zastavěli tak postupně volnou krajinu. Lidé žijící uvnitř odchází zpátky na vesnice, kde mají ke krajině a přírodě blízko. Tak člověk nevratně degraduje krajinu, ničí její vzhled a ničí i vše ostatní co v ní žilo.

Tento trend vidíme i v zájmovém území Neředín. Dříve zemědělská krajina, která se časem proměnila na městskou. Převažující orná půda byla zastavěna a v současnosti jí zde najdeme pouhou jednu třetinu oproti minulosti. Zastavěná plocha se tak postupem času rozrostla o více než 40 % své původní rozlohy.

V minulosti bylo využívání pozemků optimální. Byl zde dostatek orné půdy, trvalých travních porostů, velké zahrady a ideální stav zástavby. V roce 1953 bylo na území pouze jedno sídliště panelových domů, které značilo konec zájmového území. Nyní se panelové domy táhnou po celé hranici území od severu na východ a také na severozápadě, blízko kolejí Palackého univerzity. I podle územního plánu zjistíme, že se v budoucnu budou zastavěné plochy rozrůstat.

Ačkoliv na území několik let byly sady, jejich vykácení a ponechání ladem vedlo k degradaci velkých ploch. Kvůli velké finanční náročnosti je rekultivace a znovuvyužití těchto ploch v nedohlednu.

Celková biodiverzita se zmenšuje, neboť je vytlačována nynější dobou.

Krajina se bude v tomto území měnit i nadále. V budoucnosti dosáhne svého vrcholu přeměny, neboť je možné, že se celá zastaví i zbývající orná půda. Člověk by si měl uvědomit své zásahy do krajiny a to, že tyto změny jsou neměnné.

6 POUŽITÁ LITERATURA

CULEK, M. a kol., 2005, *Biogeografické členění České republiky*. Praha, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 589 s. ISBN 80-86064-82-4.

DEMEK, J., 1974, *Systémová teorie a studium krajiny*. Brno, GgÚ ČSAV, *Studia geographica* 40, 198 s.

FORMAN, R. T., J. GODRON, 1993, M: *Krajinná ekologie*. Praha: Academia, 583 s. ISBN 80-200-0464-5.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005 Díl I. Český statistický úřad, 51–54. ISBN 80-250-1311-1.

LIPSKÝ, Z., 1999, *Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 129 s. ISBN 80-7184-545-0.

LÖW, J, MÍCHAL, I., 2003, *Krajinný ráz*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, s.r.o., 552 s. ISBN 80-86386-27-9.

MIKLÓS, L., IZAKOVIČOVÁ, Z., 1997, *Krajina jako geosystém*. Bratislava, VEDA, 153 s. ISBN 80-224-0519-1.

RUSÍNSKÝ, J., 2004, *Po stopách olomoucké městské části Neředín*. Votobia, Olomouc, 167 s.

SKLENIČKA, P., 2003, *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděžda Skleničková, 321 s. ISBN 80-903206-1-9.

ŠVEC, J., 2003, *Neředín – historie a urbanistický rozvoj*.

Zákony pro lidi. [online]. [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114>

7 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr 1 Využívání krajiny v roce 1953

Obr 2 Využívání krajiny v roce 2015

Obr 3 Plocha zastavěného území v roce 1953 a 2015

Obr 4 Plocha orné půdy v roce 1953 a 2015

Obr 5 Plocha TTP v roce 1953 a 2015

Obr 6 Plocha lesních porostů v roce 1953 a 2015

Obr 7 Plocha vodních ploch v roce 1953 a 2015

Obr 8 Plocha cestní sítě v roce 1953 a 2015

8 PŘÍLOHY

Příloha 1 Využívání krajiny v roce 1953

Příloha 2 Využívání krajiny v roce 2015

Příloha 3 Srovnání ploch zastavěného území v roce 1953 a 2015

Příloha 4 Srovnání ploch orné půdy v roce 1953 a 2015

Příloha 5 Srovnání ploch TTP v roce 1953 a 2015

Příloha 6 Lesní porost a alej v roce 1953 a 2015

Příloha 7 Cestní síť v roce 1953 a 2015

Příloha 8 Památník římských legionářů

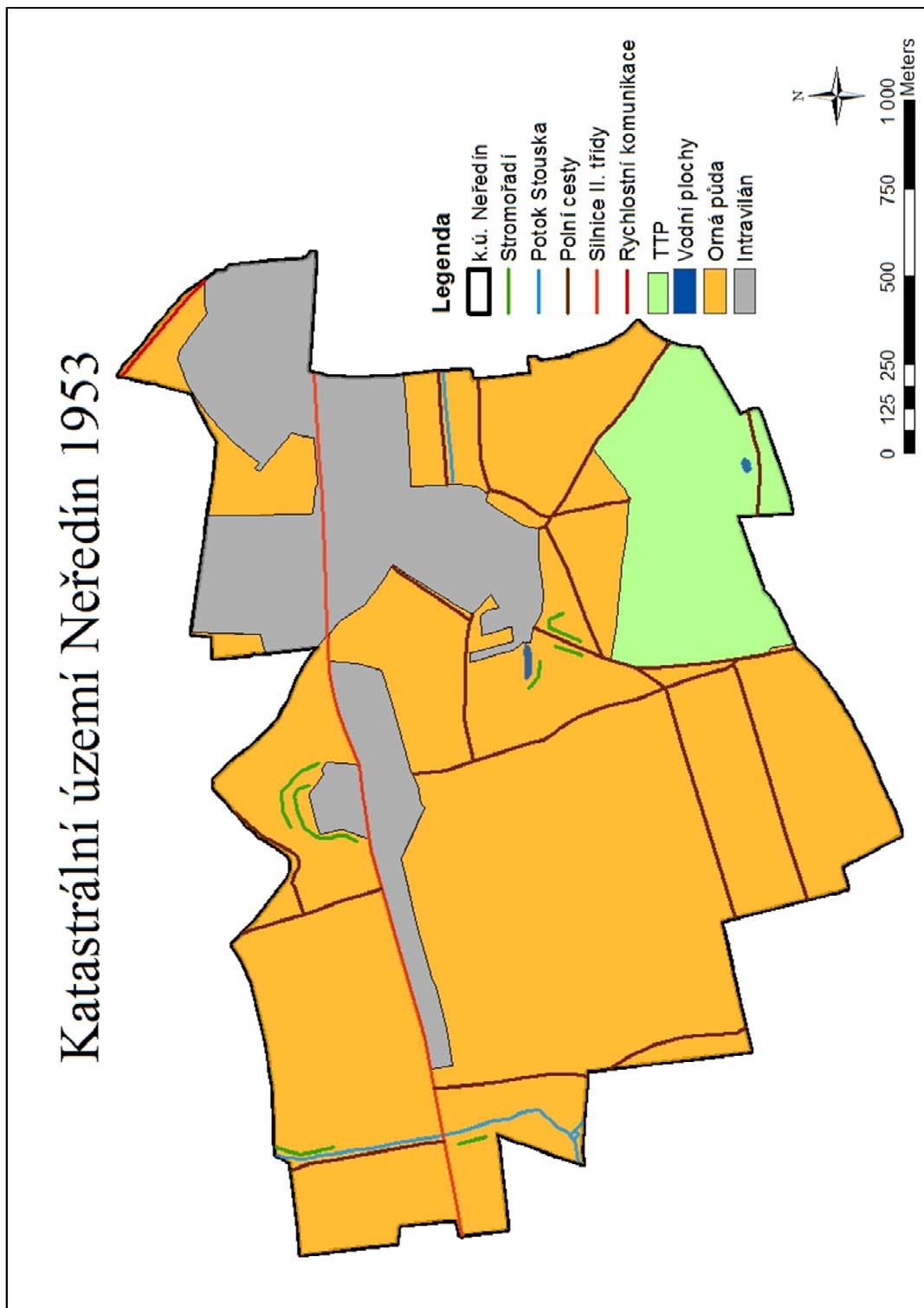
Příloha 9 Vypuštěný rybník ve středu území

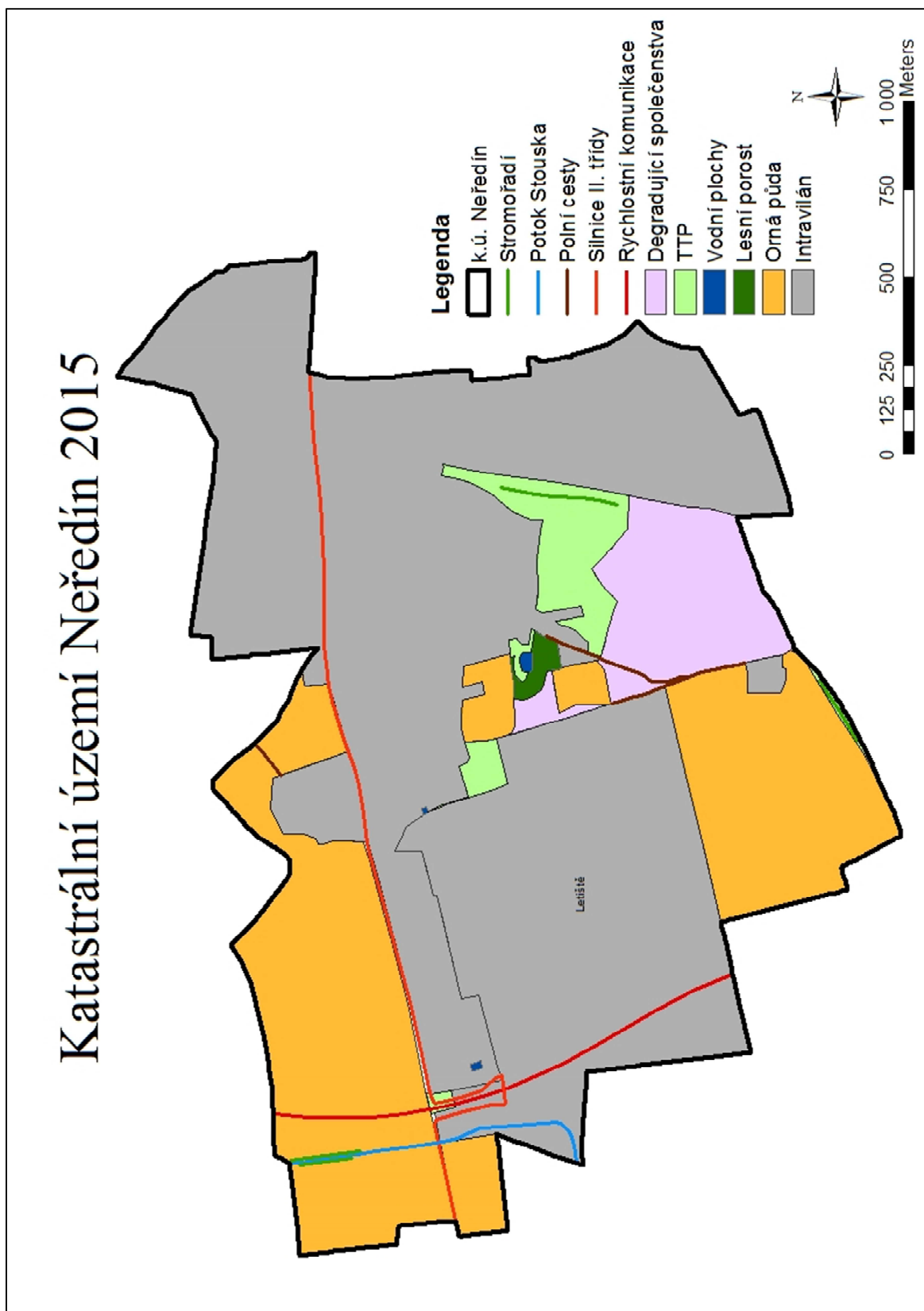
Příloha 10 Polní cesta vedená městskou částí

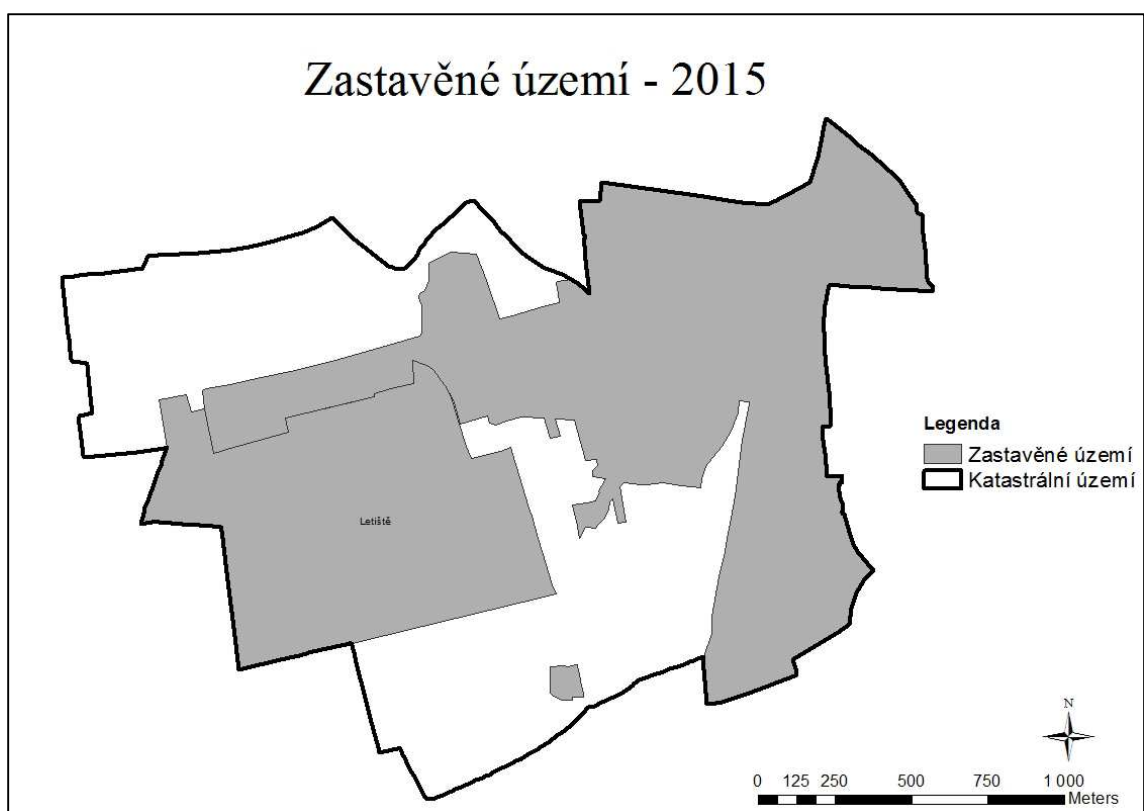
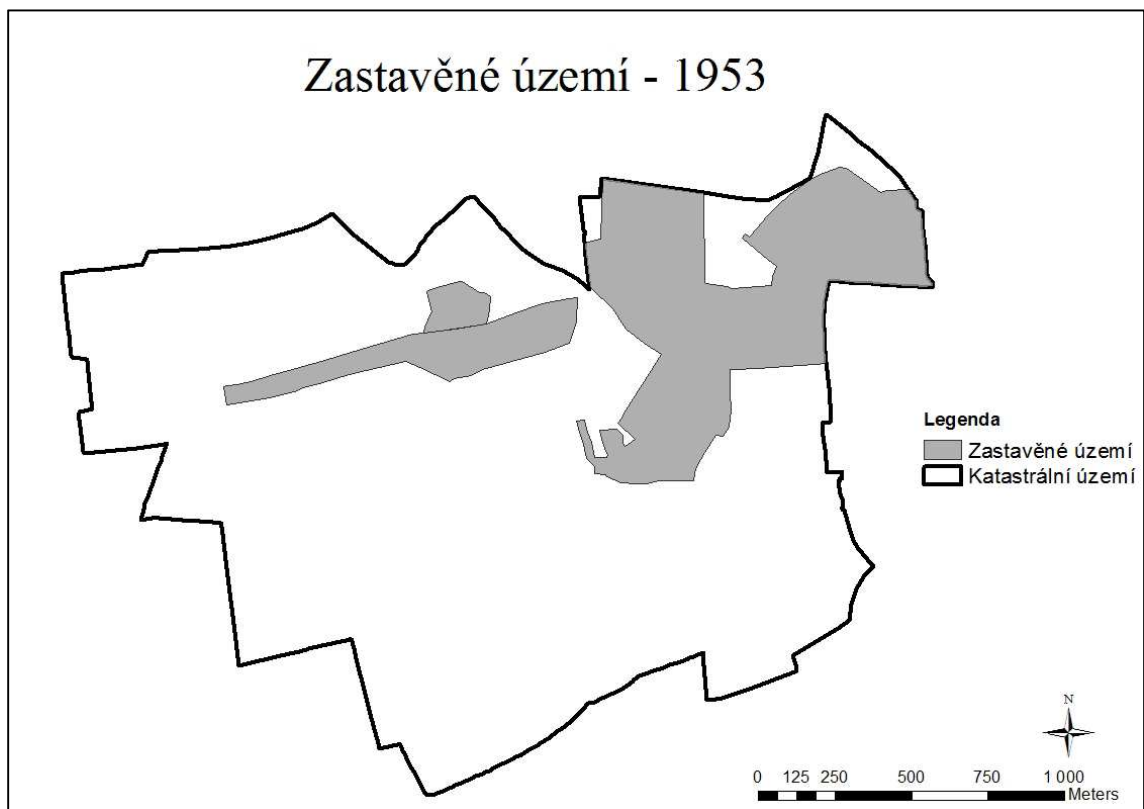
Příloha 11 Opuštěný vojenský areál - brownfield zóna

8.1 Mapové přílohy

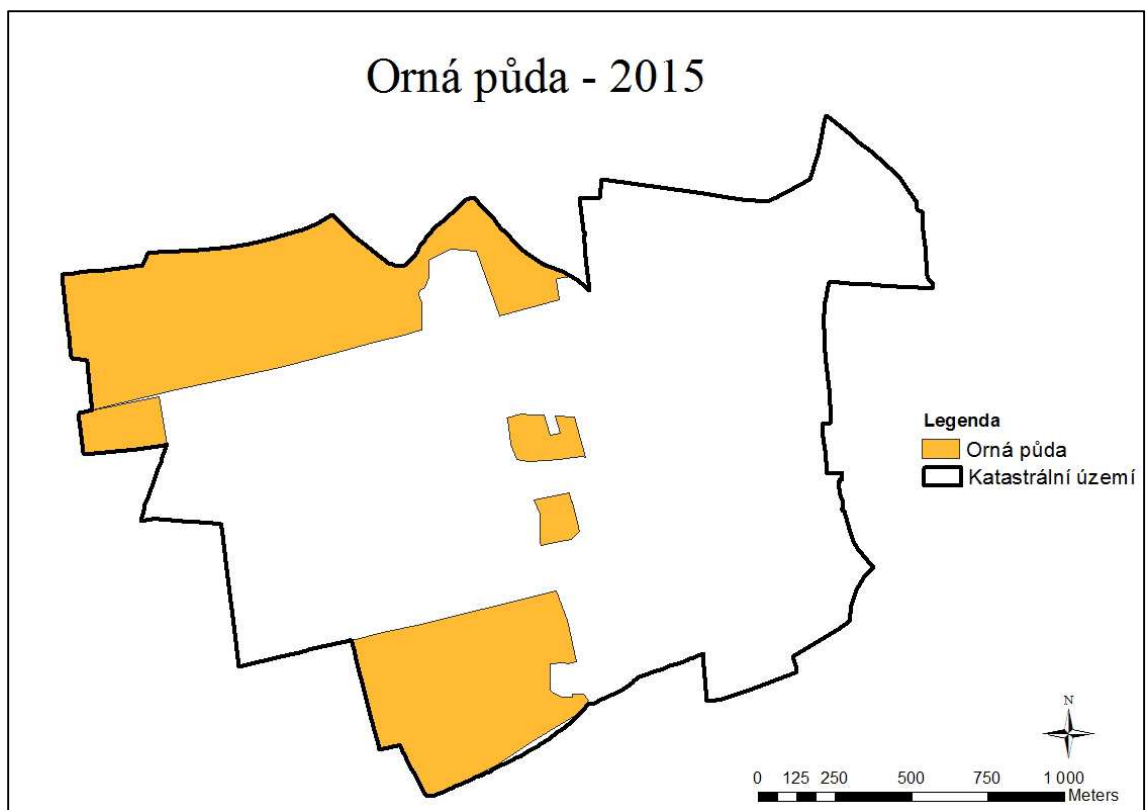
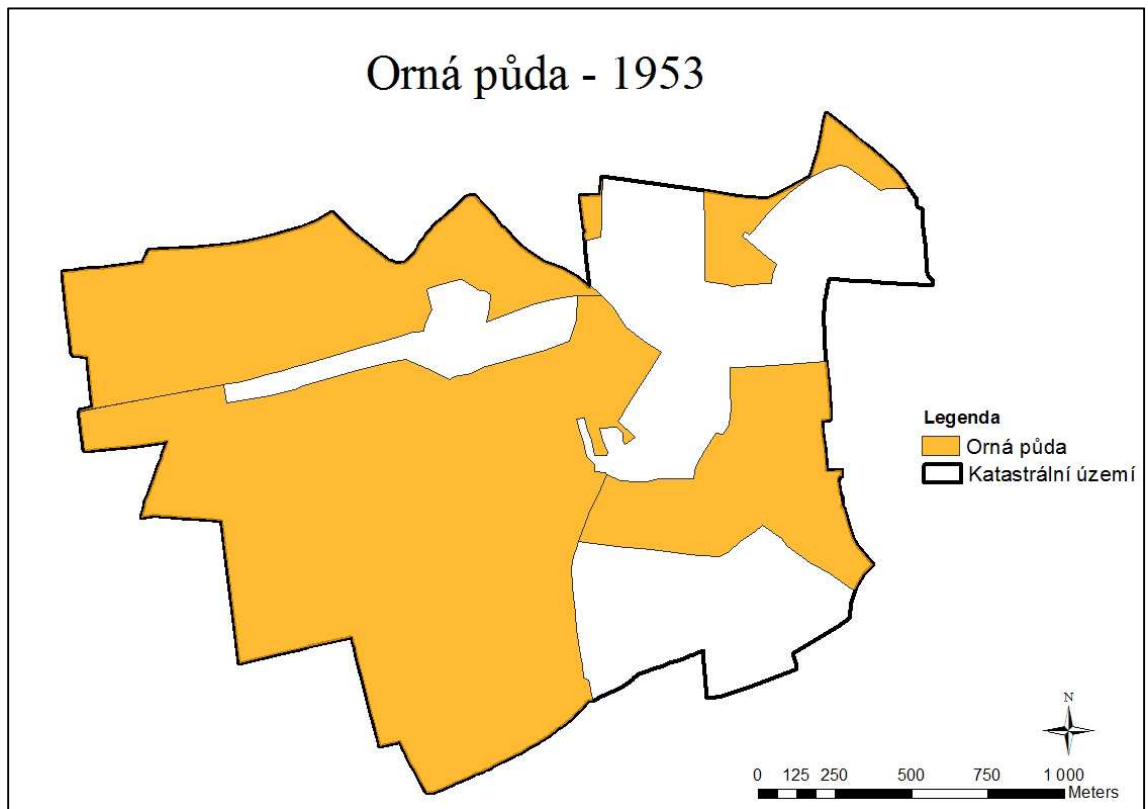
Příloha 1 Využívání krajiny v roce 1953

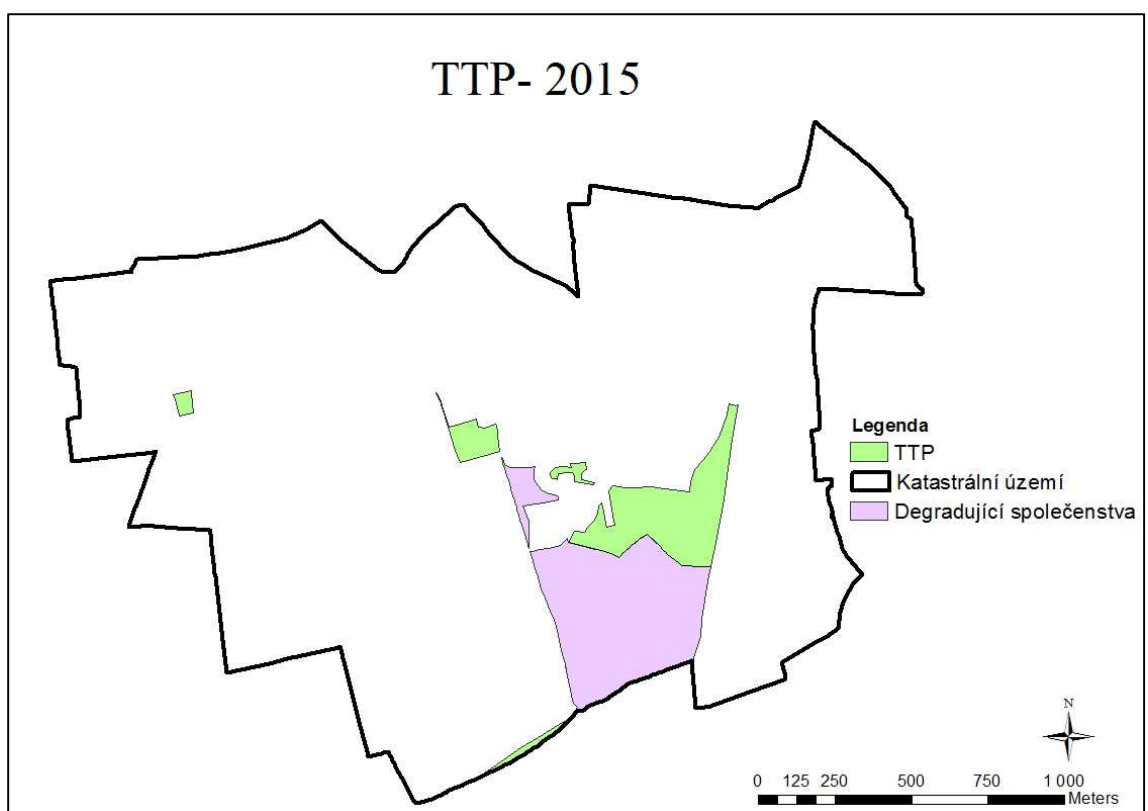
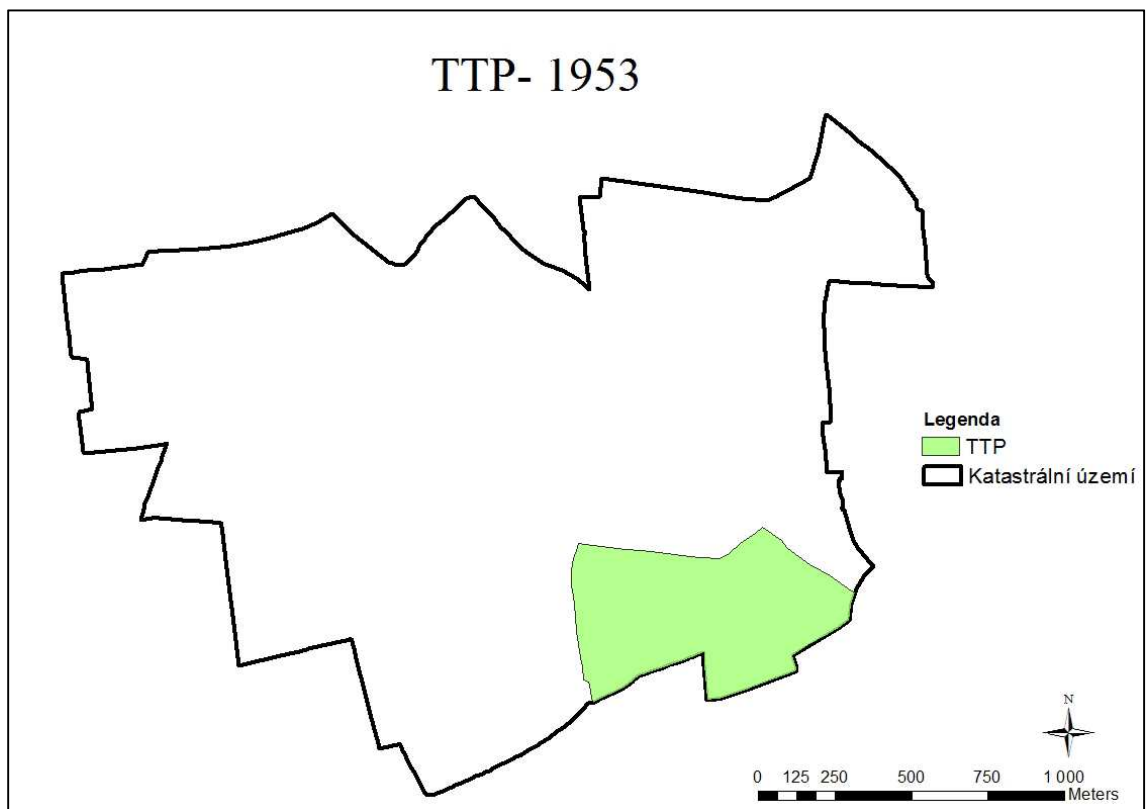

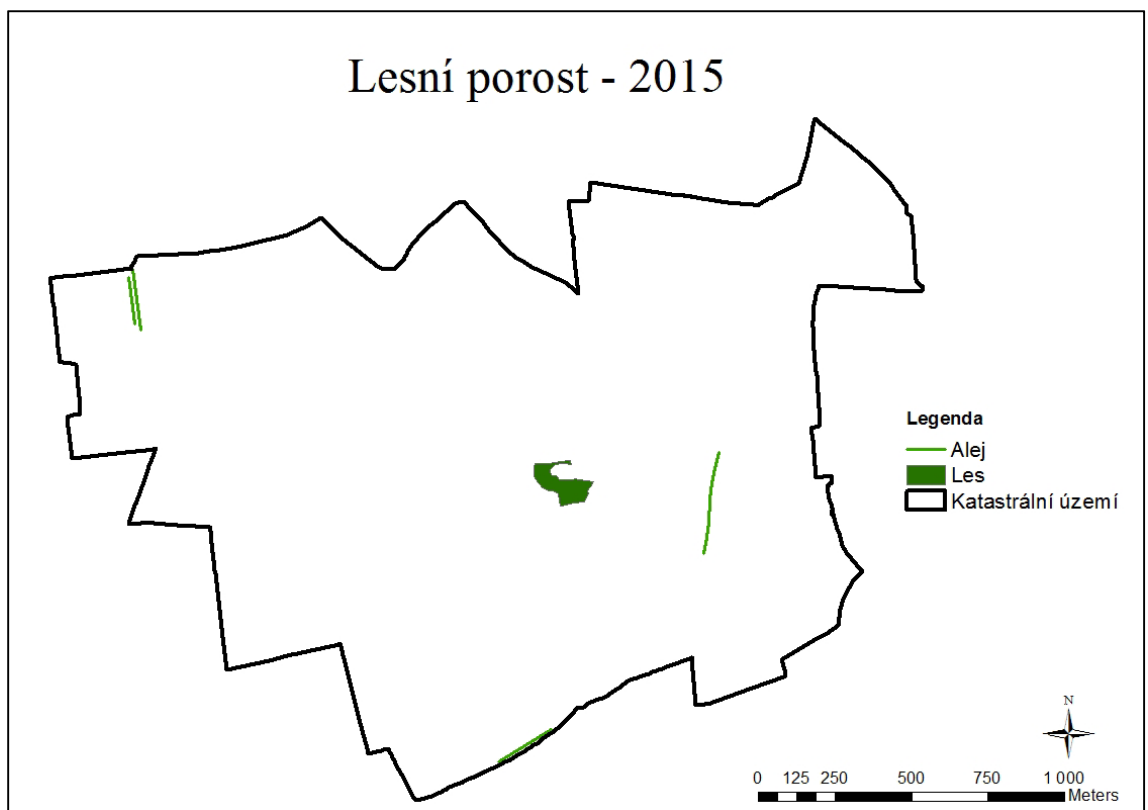
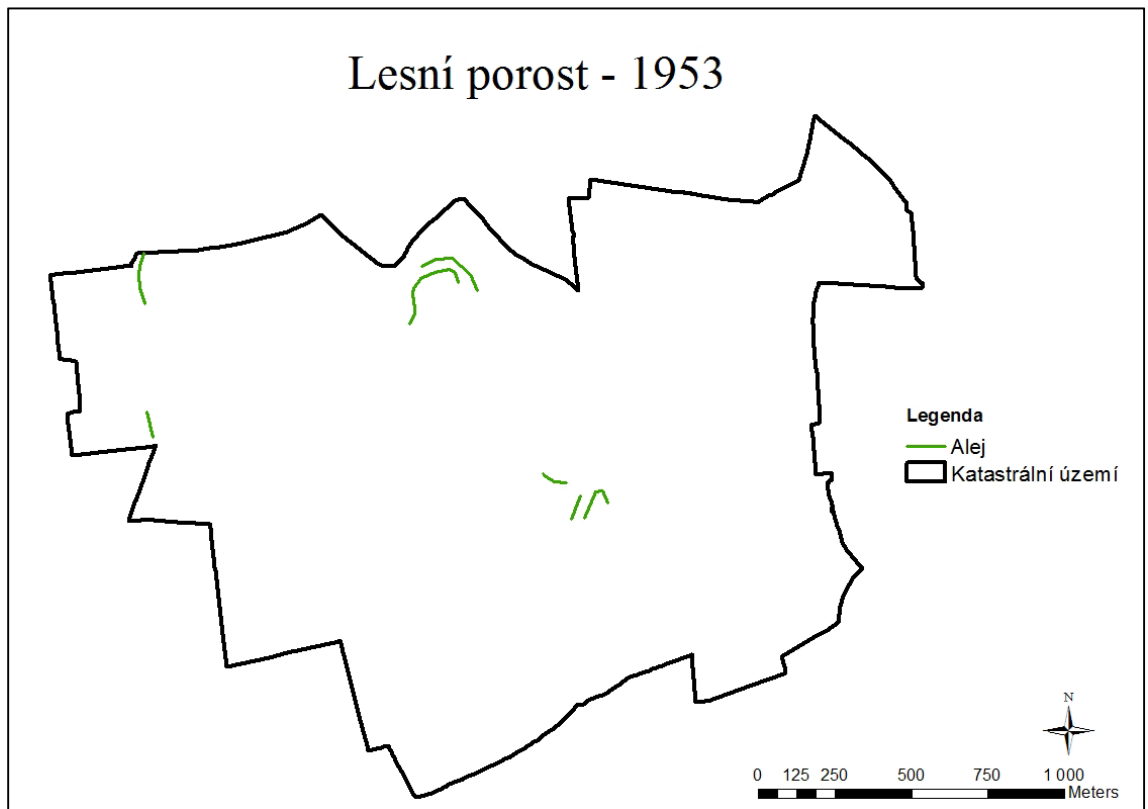
Příloha 4 Srovnání ploch orné půdy v roce 1953 a 2015

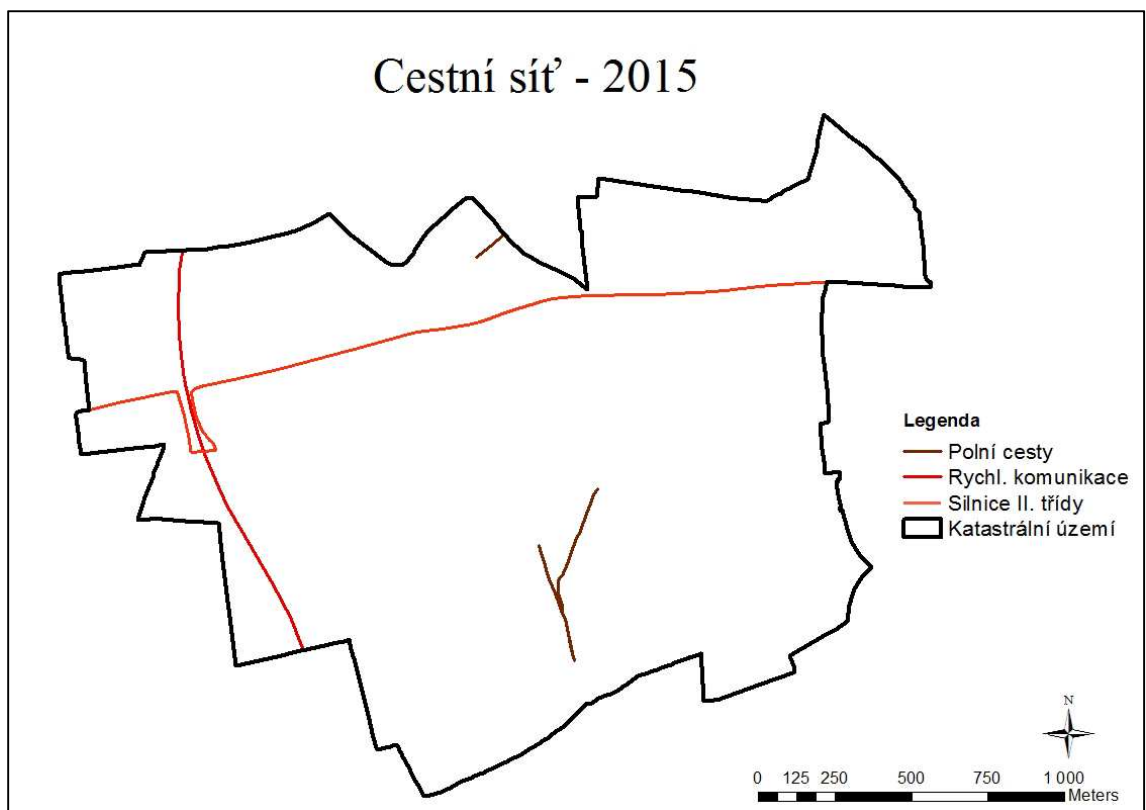
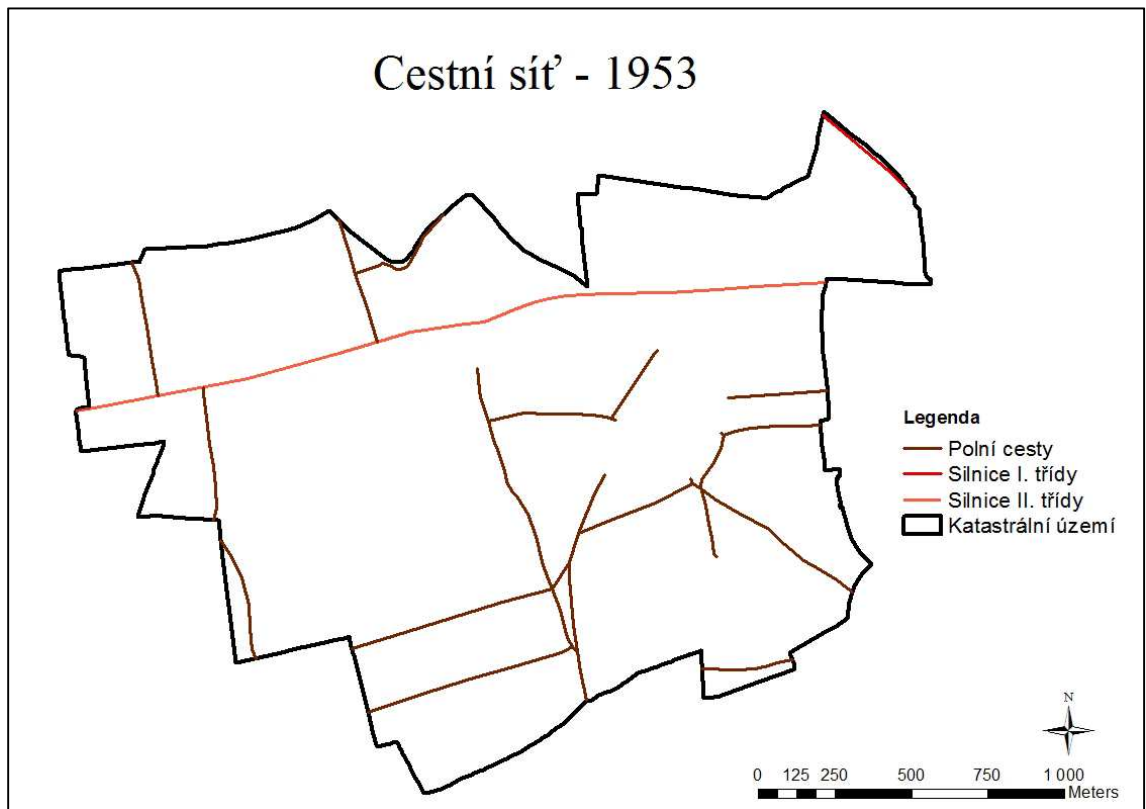

Příloha 5 Srovnání ploch TTP v roce 1953 a 2015

Příloha 8 Památník římských legionářů

Příloha 9 Vypuštěný rybník ve středu území

Příloha 10 Polní cesta vedená městskou částí

Příloha 11 Opuštěný vojenský areál - brownfield zóna

